

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Het Bouwbesluit 2012

Integratie van voorschriften voor bouwen, brandveilig gebruik en slopen

Een groot aantal bestaande voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in een geheel nieuw Bouwbesluit: het Bouwbesluit 2012. Dit nieuwe besluit komt in de plaats van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het nieuwe Bouwbesluit bevat ook enkele nieuwe voorschriften.

Waarom een nieuw Bouwbesluit?

De bouwregelgeving is nooit af. Europese ontwikkelingen, wensen van de Tweede Kamer en ervaringen bij de praktijktoepassing van voorschriften vragen regelmatig om actualisering van bestaande voorschriften. De bouwregelgeving wordt daarom van tijd tot tijd aangepast. Het recente groot onderhoud wordt afgesloten met het Bouwbesluit 2012.

De huidige voorschriften zijn verbrokkeld opgenomen in een veelheid aan regelingen: het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit, het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Barvw) en 418 gemeentelijke bouwverordeningen. Deze regelingen hebben elk hun eigen systematiek, begrippen en begripsomschrijvingen. Het is voor iedereen veel eenvoudiger wanneer deze voorschriften op elkaar afgestemd in één algemene maatregel van bestuur en één daarbij behorende ministeriële regeling zijn opgenomen. Dit wordt nu gerealiseerd met het nieuwe Bouwbesluit. De vereenvoudiging, integratie, afstemming en uniformering die daarmee wordt bereikt, draagt bij aan de door het kabinet gewenste vermindering van de regeldruk en van administratieve en bestuurlijke lasten. Eén set voorschriften vereenvoudigt ook de voorlichting, kennisoverdracht en ontwikkeling van ondersteunende ICT-tools. Dit kan weer leiden tot betere naleving en eenvoudigere handhaving.

Wat verandert wel en wat niet

Er verandert veel maar tegelijkertijd blijft ook veel hetzelfde.

Integratie, afstemming en uniformiteit
De grootste verandering is dat er voortaan één set technische voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken (zoals tunnels, bruggen, overkappingen, schuttingen en straatmeubilair) zal zijn. Bovendien zijn deze voorschriften qua systematiek, begrippen en begripsbepalingen beter op elkaar afgestemd.

Wettelijke grondslag
Net zoals artikel 2 van de Woningwet nu het juridische basisartikel is voor het Bouwbesluit 2003, is het dat ook voor het Bouwbesluit 2012. Het zal echter niet helemaal hetzelfde artikel 2 zijn. Tegelijk met het Bouwbesluit 2012 zal een wijziging van de Woningwet in werking treden. Hiermee worden ook voorschriften over het gebruiken en slopen van bouwwerken (en het gebruiken van open erven en terreinen) onder de formele reikwijdte van dit artikel gebracht. Dit is dan de wettelijke basis voor het nieuwe Bouwbesluit om ook technische en andere voorschriften over die onderwerpen te geven, zoals voorschriften over het doen van een gebruiks- of een sloopmelding. Deze wetswijziging voorziet er ook in dat de gemeenteraad in de gemeentelijke bouwverordening geen voorschriften over gebruik en sloop meer mag opnemen. Met deze wetswijziging wordt de huidige bevoegdheid hiervoor uit artikel 8 van de Woningwet geschrapt.

Materiële reikwijdte
De materiële reikwijdte van de wettelijke grondslag van het nieuwe Bouwbesluit verandert niet. Het Bouwbesluit 2012 zal dezelfde vijf pijlers hebben als het Bouwbesluit 2003. De voorschriften worden gegeven met als doel veilige, gezonde, bruikbare, energiezuinige en voor het milieu zo min mogelijk belastende gebouwen te realiseren.

Hoe ziet het Bouwbesluit 2012 er uit?

Opbouw van het besluit
De opbouw van het Bouwbesluit 2012 is zoveel mogelijk hetzelfde als van het Bouwbesluit 2003. Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen, begripsbepalingen en procedurele voorschriften, zoals voorschriften over het doen van een gebruiks- of een sloopmelding. De hoofdstukken 2 tot en met 5 bevatten voorschriften over respectievelijk veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en energiezuinigheid/milieu. Deze voorschriften, die grotendeels afkomstig zijn uit het Bouwbesluit 2003, hebben betrekking op het (ver)bouwen van bouwwerken en op de staat van bestaande bouwwerken. Hoofdstuk 6 bevat voorschriften over installaties. Deze voorschriften waren tot nu toe verspreid opgenomen in het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de gemeentelijke bouwverordeningen en paragraaf 2 van het Barvw. In hoofdstuk 7 zijn voorschriften over het gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen opgenomen. Deze voorschriften zijn grotendeels afkomstig uit het Gebruiksbesluit en de gemeentelijke bouwverordeningen. Hoofdstuk 8 bevat voorschriften over het slopen en over het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden. Ook deze voorschriften zijn vooral afkomstig uit de gemeentelijke bouwverordeningen, echter beter op de milieuvoorschriften afgestemd. In hoofdstuk 9 zijn slot- en overgangsbepalingen opgenomen.

Opbouw voorschriften
De opbouw van de voorschriften is zoveel mogelijk gelijk aan die van het Bouwbesluit 2003. De eisen die in het Bouwbesluit 2012 aan (een deel van) een bouwwerk worden gesteld, zijn afhankelijk van de gebruiksfunctie waartoe dat (deel van het) bouwwerk behoort. Per eis wordt eerst een functioneel voorschrift gegeven (bijvoorbeeld: ‘Een te bouwen bouwwerk biedt in een verblijfsgebied bescherming tegen geluid van buiten’). Vervolgens wordt aangegeven dat aan dat functionele voorschrift is voldaan wanneer – bepaald aan de hand van de aangewezen bepalingsmethode – aan de gestelde prestatie-eis wordt voldaan (bijvoorbeeld: ‘Een uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsgebied heeft een volgens NEN 5077 bepaalde karakteristieke geluidwering met een minimum van 20dB’).
Bij verschillende prestatie-eisen voor de verschillende gebruiksfuncties wordt gebruik gemaakt van een aansturingstabel. Deze geeft aan welk voorschrift van de betreffende paragraaf op welke gebruiksfunctie van toepassing is. Evenals nu mag ook onder het nieuwe Bouwbesluit op een andere dan de in het voorschrift bedoelde manier aan het voorschrift worden voldaan. Dit mag mits die andere manier ten minste dezelfde mate van bescherming van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en/of milieu biedt als met het betreffende voorschrift is beoogd (gelijkwaardigheidsbeginsel).

Inhoud
De inhoud van de voorschriften is bij de integratie in het Bouwbesluit 2012 in beginsel beleidsneutraal overgenomen. De integratie heeft namelijk niet tot doel om eisen te verzwaren of te verlichten.
Voor de voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen is uitgegaan van de modelbouwverordening (MBV) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
Het grootste deel van de voorschriften verdwijnt uit de MBV en komt terug in het Bouwbesluit 2012. Wat resteert in de MBV zijn voorschriften over tegengaan van bouwen op verontreinigde bodem, stedenbouwkundige voorschriften en voorschriften over de organisatie van de welstandscommissie. Door de VNG is dit inmiddels ook verwerkt in wijzigingen van de MBV, die op 23 september 2011 aan haar leden zijn toegezonden.
Vereenvoudigingen, integratie, afstemming en uniformering van voorschriften kunnen niet altijd zonder consequenties voor de inhoud worden doorgevoerd. Sommige voorschriften uit het Bouwbesluit 2012 verschillen dan ook van de huidige voorschriften. Ook zijn in het Bouwbesluit 2012 enkele Europese ontwikkelingen

verwerkt. Voorbeelden daarvan zijn de Eurocodes voor constructieve veiligheid, de Europese brandklassen en de afstemming met de EU-Richtlijn Bouwproducten, de EU-Richtlijn Stedelijk afvalwater en de EU-Richtlijn Omgevingslawaai.
Ook ervaringen bij de praktijktoepassing van de huidige voorschriften, afkomstig van signalen van externe organisaties, het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB), de Helpdesk Bouwregelgeving en de Adviescommissie Praktijktoepassing Brandveiligheidsvoorschriften, hebben in de voorschriften hun doorwerking gekregen. Daarnaast zijn wensen van de Tweede Kamer verwerkt. Naast algemene wensen, zoals beperking van lasten- en regeldruk en vereenvoudigingen door integratie, afstemming en uniformering, betreft dat een aantal specifieke wensen:

1. aanscherping van de Rc-waarde voor isolatie van de gebouwschil,
2. voorschriften voor buitenbergingen en buitenruimten bij nieuwbouwwoningen,
3. voorschriften voor veilig gebouwonderhoud bij nieuwe gebouwen,
4. voorschriften voor duurzaam bouwen en
5. voorschriften voor bouwen in risicozones en plasbrandaandachtsgebieden.

De punten 3, 4 en 5 treden later dan 1 januari 2012 in werking.
Een belangrijke vereenvoudiging is doorgevoerd voor verbouw. Er hoeft bij verbouwen van bijvoorbeeld leegstaande kantoren tot woningen vanaf 1 januari 2012 geen toestemming meer te worden gevraagd aan de gemeente middels een ontheffing. Het Bouwbesluit 2012 bevat een landelijk uniform verbouwniveau.

Hoever is het Bouwbesluit 2012?

Het Bouwbesluit 2012 is in september 2011 gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2011, 416). De procedure ligt op schema om het Bouwbesluit 2012 op 1 januari 2012 in werking te laten treden. Tegelijk met het Bouwbesluit 2012 treedt een veegbesluit in werking. Hierin zijn de laatste aanpassingen in de gepubliceerde tekst van het Bouwbesluit 2012 opgenomen. Dit veegbesluit is begin september naar de beide Kamers gestuurd voor de voorhangprocedure.

Tegelijk met het Bouwbesluit 2012 zal de nieuwe ministeriële regeling in werking treden. Hierin zijn vooral aanvullende bepalingen voor voorschriften uit het Bouwbesluit opgenomen. Deze regeling is in september 2011 ter notificatie naar Brussel gestuurd. Besluiten die in het verleden zijn afgestemd op het Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit zullen bij inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 hierop worden aangepast. Hierin gaat het vooral om verwijzingen naar andere besluiten en regelingen, zoals het Besluit en de ministeriële regeling omgevingsrecht.

Wie hebben er meegepraat?

Het Bouwbesluit 2012 is in overleg met diverse branches en overheden tot stand gekomen. Op voorstel van verschillende partijen zijn voor een aantal situaties de voorschriften aangepast. Alle wijzigingen in de bouwregelgeving worden via een overlegronde voorgelegd aan het Interdepartementaal overleg bouwregelgeving (IOB), de Juridisch Technische Commissie (JTC) en het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB). Via het IOB wordt gekeken of collega departementen problemen hebben met de wijzigingen als het gaat om 'hun' gebouwen. Denk hierbij aan cellen, scholen en Rijksgebouwen. De JTC kijkt of er technisch-inhoudelijke haken en ogen zijn en het OPB brengt uiteindelijk advies uit over de voorgenomen wijzigingen aan de verantwoordelijk minister. Het JTC en het OPB bestaan uit vertegenwoordigers van alle bouwpartijen.

Daarnaast zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd. Zo heeft de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheidsvoorschriften de nieuwe brandveiligheidsvoorschriften bekeken en is door de vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland, in samenwerking met BNA, NLingenieurs, Uneto-VNI, Bouwend Nederland en de NVBR, een praktijktest met het besluit uitgevoerd. NEN heeft de consequenties van het besluit voor de afstemming tussen voorschriften en NEN-normen bekeken en diverse onderzoeksbureaus hebben in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) specifieke aspecten onderzocht. De resultaten van deze en andere onderzoeken zijn verwerkt in het definitieve Bouwbesluit 2012.

Meer informatie?

Bij inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 hoort een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij worden ingezet zijn divers.

- In september 2011 is gestart met opleidingen voor het bevoegde gezag. Deze opleidingen zijn gratis en lopen door tot eind 2011. Bij deze trainingen wordt gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl.
- Deze brochure is het nieuwe algemene informatieblad over het Bouwbesluit 2012. Er zullen nog meer informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012 worden gemaakt. Deze komen ook te staan op www.rijksoverheid.nl.
- Op 7 december 2011 vindt een congres over het Bouwbesluit 2012 plaats. Tijdens deze dag gaan betrokkenen met elkaar in gesprek over het nieuwe Bouwbesluit. De minister van BZK zal deze dag openen.
- De komende tijd zullen er verder diverse presentaties in het land worden gegeven en artikelen worden gepubliceerd over dit onderwerp.
- De bestaande Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheid zullen worden voortgezet.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid
www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving
In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit is en zal de komende tijd ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 worden besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.